

Tidningen **SVENSK TORV**

Torven är underskattad

Sid 8-9

**EUs nya gödsel­förordning
missar målet**

Sid 3

**Sphagnum odling
hur och varför?**

Sid 7

**Välbesökt
höstmöte**

Sid 5

Tidningen Svensk Torv ges ut av Branschföreningen Svensk Torv i 6.500 exemplar och riktar sig till beslutsfattare, politiker, företag, föreningar och opinionsbildare samt medlemmar (se sid 11) och intresserade. Tidningen medföljer även som bilaga i tidningen Bioenergi.

Nr 4 2018

Ansvarig utgivare

Claes Rülcker, vd, Svensk Torv
info@svensktorv.se

Chefredaktör

Ingrid Kyllerstedt, Svensk Torv
ingrid.kyllerstedt@svensktorv.se

Redaktionsråd

Leif Olsson, Neova
Rita Larsson, Neova
Pia Holmberg, Hasselfors Garden

Produktion och layout

Katarina Magnusson,
Balanserad Kommunikation

Omslagsbild: Johannes och
Christer Otterström, Hummeltorp

Tidningen och mer information
www.svensktorv.se

Svensk Torv
Arenavägen 33
121 77 Johanneshov
info@svensktorv.se

Branschföreningen Svensk Torv är en samarbetsorganisation för torvproducenter och användare av torv för energiändamål, i yrkesmässig trädgårdsodling och hobbyodling som substrat och jordförbättring samt som jordförbättrare och som strö inom djurhållning. Syftet är bland annat att informera om torv och verka för att torv och torvmark förvaltas på ett hållbart sätt.

Svensk Torv ger ut denna tidning och har en egen sida i fyra nummer av tidningen Viola samt publicerar nyheter och artiklar på www.svensktorv.se och www.torvforsk.se och Facebook.

Vi vill fortsätta skörda både torv och framgångar 2019

Nu när året närmar sig sitt slut kan det vara bra att summera årets händelser. En av de viktigaste var att vi den 19 april fick chansen att komma till näringsutskottets möte för att berätta om vår verksamhet och vår syn på torvbruk idag och i framtiden.

Eftersom alla beslut först förankras i utskotten innan de tas i riksdagen är det mycket viktigt att få träffa ledamöter i utskotten. Vi har i efterhand fått veta att det är mycket ovanligt, för att inte säga unikt, att en branschförening får komma till ett utskottsmöte så detta var givetvis en av 2018 års höjdpunkter. Efter vår presentation med frågestund i utskottet har vi träffat partiernas företrädare i enskilda möten.

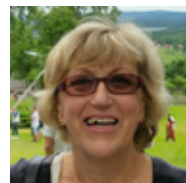
En annan händelse är den rapport som Profu gjort, på uppdrag av bland andra TorvForsk. Den visar hur mycket klimatpåverkan som användning av energitorv ger upphov till. Denna forskningsrapport har gett oss värdefulla aspekter på hur vi bör arbeta med energitorvens fortsatta existens där vi lanserat en helt ny tanke om ett kompensande åtgärds paket som energitorvkunden skulle kunna köpa om kunden anser belastningen på miljön

från ordinarie produkter är för stor.

Genom att behandla mer dränerad torvmark än bara torvtäkten där torven har skördats kan nettoutsläppen av växthusgaser minska snabbare och bidra till en finansiering av negativa utsläpp. Vi arbetar för att skapa ett klassificeringssystem för denna "nya" energitorv.

Inför nästa år har vi beslutat att bilda en grupp för energitorv och en för växttorv-strötorv-jordprodukter. Tanken är att dessa grupper ska vara delaktiga i vårt arbete med att skapa bättre förutsättningar för torvbruk och vinna gehör för vårt klimatarbete. Jag hoppas att många medlemsföretag tar detta tillfälle i akt och anmäler sig till någon av arbetsgrupperna så att vi kan inte bara skörda torv utan även framgångar under 2019.

Ingrid Kyllerstedt
tillförordnad VD, kommunikationsansvarig

Mullmäster nominerade till årets trädgårdsprodukt

Mullmästers nya träd- och buskjord är en av de fyra produkter som har nominerats till Årets Trädgårdsprodukt 2019. "Ädeljord, träd och buske", en torvbaserad jordprodukt med grövre struktur och pimpsten. Syftet med Årets Trädgårdsprodukt är att visa på den kreativitet och produktutveckling som sker inom trädgårdsbranschen.

Klimatinfo för alla

Klimatinfo för alla är en ny bok som lyfter klimatfrågan ur ett samhällsperspektiv med fakta och statistik. Boken är Framtagen av Fores och Studieförbundet Vuxenskolan.

Här kan du läsa mer om boken och beställa den:
www.fores.se/klimatinfo-for-alla

EU:s nya gödselmedelsförordning missar målet

För Svensk Torvs medlemmar som är producenter av odlingssubstrat till växter, ser EU:s nya gödselmedelsförordning ut att vara till mer skada än nytta. Det såg ett tag ut som hela det nya lagförslaget skulle haverera men vid trialogen mellan EU:s tre styrande organ, Kommissionen, Rådet och Parlamentet, den 20 november enades man om några av knäckfrågorna för mineralgödselmedel och förslaget kommer att baxas vidare. Det var framförallt frågan om gränsvärden för kadmium som var den stora stötestenen.

Substratindustrin har varit mycket aktiva i Bryssel under många år för att få fram regler som skulle underlätta internationell handel med våra produkter. Ett färdigt förslag som vår industri var mycket nöjda med låg på Kommissionens bord redan för tre år sedan men det hamnade i pappersskorgen när nya kvastar skulle sopa och ett förslag inom ramen för den s.k. cirkulära ekonomin togs fram. EU:s tidigare gödselmedellagstiftningen stod inför en översyn. Det bestämdes då att ett antal nya produktkategorier skulle infogas under samma ramverk. Det har under resans gång blivit alltmer uppenbart att de som arbetat med förslaget inte förstått mycket av hur vår marknad ser ut och fungerar. Trots mycket hårt arbete, bland annat från Growing Media Europe (GME) har våra synpunkter fått mycket lite genomslag.

Ordföranden i GME, belgaren Stefaan Vandaele säger i en kommentar *"I teorin kommer den nya gödselmedelsförordningen att reglera handeln med jordförbättringsmedel och odlingssubstrat inom Europa. Vi välkomnar därför idén och den generella inriktningen bakom denna gemensamma förordning. Vi befarar dock att de nya reglerna i praktiken kommer att exkludera huvuddelen av de produkter som finns på marknaden idag. Ett antal krav som specificeras ligger inte alls i linje med vad som är normala procedurer inom industrin idag. Dessutom kommer den nya lagstiftningen att försvåra användningen av återvunna material"*. De nya reglerna innehåller t ex krav att inte bara råvaror utan även färdigvaror analyseras för exakt samma parametrar. Om råvarorna uppfyller kraven finns i normalfallet inget skäl att anta att färdigvaran inte också gör det.

Tanken med den nya lagstiftningen är bland annat att produkter ska kunna CE-märkas genom egenkontroll från producenterna. Tyvärr missar man målet ganska grovt här, då huvuddelen av de produkter som traditionellt används kommer att kräva myndighetsregistrering och andraparts-certifiering. Från industrins sida befarar man att marknaden kan komma att fyllas med undermåliga CE-märkta produkter, då det helt saknas formella kvalitetskrav ur odlings-synpunkt.

Stefaan Vandaele konstaterar: *"På grund av bristen på kvalitetskriterier rörande odlingseffektivitet, kan CE-märkningen användas på produkter som uppfyller lagstiftningens regler och är säkra ur användarsynpunkt men som inte alls är lämpliga för växtodling. Samtidigt kommer högkvalitativa odlingssubstrat fortfarande att falla under nationell lagstiftning och handel mellan länder kommer endast att kunna ske enligt de kostsamma och tidsödande reglerna för ömsesidigt erkännande"*.

För att öka kunskapen om vår näring och dess stora betydelse för produktionen av frukt- och grönsaker samt prydnadsväxter hade GME ordnat ett seminarium i EU Parlamentet den 5 november. Vård för mötet var den slovenske EU-parlamentarikern Franc Bogovic. Ett antal inbjudna talare beskrev vår verksamhet, betydelsen för Europas livsmedelssäkerhet och framtida utmaningar. Behovet av högkvalitativa, närproducerade livsmedel ökar kraftigt och förhållandevis låga insatser av naturresurser krävs. I framtiden kommer växtodlingen därför bli mycket mer specialiserad och forskare förutspår att behoven av odlingssubstrat kommer att nästan femfaldigas till 2050.

Ett stort antal berörda EU-parlamentariker hade bjudits in, bland dem samtliga svenska. Dagen efter höll GME sitt höstmöte med budget och arbetsplan för 2019.

Text: Claes Bohlin
Foto: GME

Stefaan Vandaele, ordförande i GME.

Bild överst:
Panelen vid GMEs seminarium i Europaparlamentet. Värden Franc Bogovic i mitten.

Stort engagemang och uppslutning på branschföreningens höstmöte

Text och foto:
Katarina Magnusson

Branschföreningen Svensk Torvs höstmöte samlade många medlemmar under två dagar fullmatade med seminarium och nätverkande.

- Det var roligt att få träffa så många engagerade medlemmar och att få lära känna nya medlemmar. Vi var 36 personer som under två dagar hann med både seminarier, höstmötesförhandlingar, gemensam middag, workshop, studiebesök i riksdagshuset och en hel del nätverkande, säger Ingrid Kyllerstedt, tillförordnad VD och kommunikationsansvarig i föreningen.

Ingrid berättar att hon axlar den dubbla rollen då VD Claes Rülcker är långtidssjukskriven.

- Med stöd från vår ordförande Torbjörn Claesson och Fredrik Borg Dunge från Neova så går det bra, men vi saknar Claes mycket och hoppas att han snart är tillbaka hos oss, säger Ingrid.

Såväl energitorven som växttorven fick fokuserat utrymme under dagarna. Rikard Janson, biträdande chef klimatavdelningen, Naturvårdsverket beskrev myndighetens arbete.

Rikard tror att många har en fragmenterad bild av vad Naturvårdsverket gör och önskar hitta bra och realistiska lösningar för samverkan och skapa olika kanaler som inte behöver vara formaliserade. En stor möjlighet till samverkan är till exempel utredningen om negativa utsläpp, menar han.

Marcus Söderlind, ordförande i LRF Trädgård, beskrev LRFs övergripande verksamhet och branschavdelningen LRF Trädgårds verksamhet. Även Marcus ser fram emot ett närmare samarbete där LRF Trädgård kan få

del av all den kunskap som branschföreningen Svensk Torvs medlemmar besitter. Han ser också torven som det enda lämpliga odlingssubstratet där man är beroende av torven både inom bärödling i tunnel och prydnadsväxtodlingen.

För att kunna fokusera på de olika medlemmarnas behov så startas nu två arbetsgrupper, en för energitorv och en för jord- och växttorv.

- Förhoppningen är att detta ska ge medlemmarna tillfälle att vara delaktiga och i ännu högre grad kunna påverka hur vi bedriver verksamheten, säger Ingrid.

Som ett led i detta avslutades konferensen med workshops där deltagarna delades upp i mindre grupper för energitorv respektive jord och växttorv. Här diskuterades vad som är viktigt framöver, vad föreningen bör fokusera på och vad medlemmarna kan och vill engagera sig i.

Höstmötesförhandlingar då budgeten antogs hölls första dagen. Våra medlemsföretag kan läsa mer om detta och ta del av övrigt material från höstmötet på vår hemsidas inloggningssidor.

Bild överst: Torbjörn Claesson och Ingrid Kyllerstedt.

Bild nere tv: Fredrik Borg Dunge, Neova.

Bild nere th: Rikard Janson, Naturvårdsverket

God tillgång till strötorv och stor efterfrågan

Sommaren 2018 var extremt varm och solig. Enligt SMHI fick hela Sverige en varm och solig sommar.

I större delen av Götaland och Svealand var det den varmaste sommaren som uppmäts. Det var även en av de tio soligaste somrarna som registrerats och förutom i delar av norra Norrland var den i allmänhet torr.

Den torra och varma sommaren innebar en väldigt liten halmskörd. Vi har frågat ett antal företag inom torvbranschen hur detta påverkat strötorvförsäljningen och torvskörden.

Under ett par veckor gick det inte att skörda då torkan innebar en stor brandrisk med att använda maskinerna

ute på täckerna. Trots det är torvskörden god, det råder ingen brist och kvalitén är bra.

Försäljningen har ökat delvis till följd av sämre tillgång på halm och kutterspån, men även en ökad kunskap om torvens goda egenskaper kan vara en faktor. Den stora ökningen i försäljningen till följd av sommarens värme och torka förväntas dock först komma till våren när halmen är slut.

De företag vi har talat med levererar strötorv till djurhållning och samtliga kommer att fortsätta med strötorv i oförändrad eller ökad utsträckning och ser en stabil till ökande efterfrågan.

Text:
Katarina Magnusson
Foto: Neova

Hötmötet 2018

Bild överst tv:
Marcus Söderlind,
LRF Trädgård.

Bild överst th:
Guidad visning av
riksdagshuset

Bilder nederst:
Höstmötet gav
tillfälle till nätver-
kande och erfaren-
hestutbyte.

TFCs årsmöte 2018

Text: Claes Bohlin
Foto: Ulla Kindfors

Den 4 oktober höll Torvfabrikernas Centralförening (TFC) sitt etthundraandra årsmöte, denna gång i Alingsås.

Som framgår är det en förening med stolta anor som återigen möttes. TFC bildades under första världskrigets hårda villkor och har sedan levt vidare i olika former fram till idag då i princip samtliga av landets växt- och strötorvproducenter är medlemmar i föreningen. Idag sköts den näringspolitiska bevakningen genom Svensk Torv. TFC fungerar mera som en kamratförening och ägnar sig främst åt studieresor och olika utbildningsinsatser.

Detta år genomfördes en studieresa till Polen i slutet av augusti. Ett femtontal medlemmar deltog i en resa till Warszawa där vi tittade på bland annat ett våtmarksåterställningsprojekt och for sedan vidare norrut till företaget Lasland/ Kronen Substrat där vi besåg såväl täkter som substratproduktion. Dessutom fick vi ta del av ett intressant återställningsprojekt då man planterat amerikanska storfruktiga blåbär på 30 hektar slutskördad torvmark. Plockning av bären pågick för fullt och framförallt såg man värdet i att kunna erbjuda lokal arbetskraft en extra inkomstkälla. Resan avslutades i Gdansk.

Bild överst tv: Sabine Jordan, SLU

Bild överst th: TFCs ordförande Stefan Östlund och Silke Kumar från Torfwerk Moorkultur Ramsloh

Bild nederst tv: Fr vänster Magnus Nobel, Johan Funke, Pelle Bäfwer, Göran Andersson samt Kurt Johansson

Bild nederst th: Fr vänster Mikael Wågesson, Leif Olsson, Stefan Östlund samt Claes Bohlin

I samband med årets årsmöte hade vi bjudit in Silke Kumar från tyska Rahmslooh Moorkultur, en torvproducent som satsat mycket på återställning och inte minst provat s.k. Sphagnum Farming i större skala. Silke delade med sig många värdefulla praktiska erfarenheter från ett nära 20-årigt arbete med vitmossodling. Ett mycket uppskattat inslag på årsmötet. I tillägg delade Sabine Jordan från SLU med sig av sina tankar kring "Klimatsmart Sphagnum".

Därefter hölls sedvanliga årsmötesförhandlingar och val. Den nya styrelsen består liksom föregående år av Stefan Östlund, ordförande, Magnus Nobel, vice ordförande, Claes Bohlin, ombudsman/kassör, Mattias Andersson, Anders Hjalmarsson, Kurt Johansson och Ulla Kindfors som adjungerad sekreterare. Styrelsesuppleanter är Mats Andersson, Claes Andreasson, Eric Hjalmarsson, Leif Olsson och Mikael Wågesson.

Odling av Sphagnum

- Hur och varför

Som "special guest" på Torvfabriker-nas Centralförenings (TFC) årsmöte höll Silke Kumar ett föredrag om **Sphagnumodling - hur och varför?** och svarade detaljerat på frågor från publiken, som, delvis för första gången, hörde talas om vitmossedlingen efter torvtäkt eller jordbruk på organogen mark.

"Sphagnum farming" är redan ett politiskt uppbackat koncept (IPCC Wetlands) och bedrivs i Tyskland, Kanada och andra länder, men hittills inte i Sverige. I stora delar av övriga Europa har forskningsinstitutioner i samarbete med trädgårds- och torvnäringen, miljöorganisationer och regeringen pågående projekt att odla vitmossor för att restaurera torvmarker eller för användning som växtsubstrat inom trädgårdsskötsel.

Silke berättade om erfarenheterna från olika länder. Tester visar att vitmossan fungerar som odlings-substrat för allt från småplantor till salufärdig vara av ett stort antal växtslag. Biomassan från Sphagnum kan också användas till många andra områden som trädgårdsdesign, terrarier, sanitet, isolering, filtermaterial och farmaceutiskt bruk. Vitmossornas fysikaliska och kemiska egenskaper, såsom låg vikt, hög luftkapacitet, låg kvävefixering och låg näringshalt samt lågt pH värde är jämförbara med vittorvens. Det är ganska naturligt eftersom vittorven består av ohumifierade vitmossor.

Ska man odla Sphagnum som en ny gröda på återvätt torvmark är det av stor vikt att hålla en hög och jämn vattennivå för att minimera växthusgasemissionerna och undvika att den tidigare dränerade torvjor-den oxideras bort. Sphagnumodling

kombinerar långsiktigt produktiv markanvändning med begränsning av klimatpåverkan och kan dessutom ge sysselsättning på landsbygden. Det ger viktiga miljöer för hotade våtmarksarter och bevarar de underliggande torvlagren som historiska arkiv.

Silke berättade om ett lyckat småskaligt försöksprojekt där man 2011 startade en kommersiell pilotodling på fyra hektar. Odlingen anlades på jordbruksmark som var dränerad torv använd som betesmark. Det översta matjordslaget togs bort, ett system för vattentillförsel installerades och sedan "sådde" man in vitmossfragment med hjälp av en modifierad gödselspridare. Efter ett och ett halvt år hade man en 95 procentig täckning av ytan av Sphagnum palustre, S. papillosum och S. fallax. Genomsnittshöjden på växttäcket var 8,3 cm med ett maxhöjd på 22,4 cm.

Resultaten pekar på att det går att odla storskaligt och man arbetar nu med metod- och maskinutveckling för att skala upp verksamheten. Silke tipsade också att en relation av 1:10 mellan donatorområdet där man hämtar "utsädet" av mossor jämfört med spridningsytan. Från testodlingar med vitmosssubstrat har man t ex sett att julstjärnor (E. pulcherrima) trivs bäst i en blandning av 80% Sphagnum och 20% kompost.

I Sverige finns många dränerade torvmarker, som i dagsläget inte brukas, men har stora växthusgasutsläpp. Dessa torvmarker skulle kunna användas för 'Sphagnum farming'. Genom att ta vara på existerande kunskap finns goda förutsättningar för oss i Sverige att använda högproducerande Sphagnumarter för vitmossodling. Samtidigt som vitmos-

sorna bildar ny torv, kan den översta delen av växten skördas och användas som jordförbättringsmedel. På detta sätt kan två mål uppnås:

- Klimatvänlig produktion av högkvalitativ biomassa till odlings-substrat.
- Efterbehandling av torvtäkter eller annan växthusgasemitterande torvmark, så att ny torv bildas, som binder in kol, d.v.s. torvmarken blir en kolsänka igen.

Sabine Jordan, forskare vid SLU, påpekade i sin presentation att återvätning med vitmossodling som följd inte är användbart på alla övergivna torvtäkter eller torvmarker på grund av markens naturliga förutsättningar. Dock, där det borde fungera sparar man tid och pengar eftersom marken inte behöver "bearbetas" som man gör i andra delar Europa. "Låt vattnet bara skapa en stabil hydrologi och vitmossorna återvänder automatiskt efter ett antal år", är många forskarkollegor överens om.

Text: Sabine Jordan och Claes Bohlin
Foto: Sabine Jordan

Sphagnum är det latinska släktnamnet för vitmossor.

Strax inför en trevlig middag med torvgänget: Silke Kumar och Claes Bohlin var nöjda med dagens program.

Hummeltorp Torven är underskattad på många sätt

Text:
Katarina Magnusson
Foto: Hummeltorp

Hummeltorp är ett familjeföretag som startades redan på 50-talet och sedan 2017 drivs av bröderna Christer och Johannes Otterström då de tog över efter pappa Bengt Otterström. En stor del av företagets verksamhet omfattar torv, en naturprodukt som bröderna är överens om är underskattad på många sätt.

Företaget har arrenderat en torvtäkt av Domänverket och har även egen täkt som nu bägge är färdigskördade. Men torven är en fortsatt viktig del för företaget som bland annat säljer jordprodukter och jordförbättringsprodukter. Sedan täkterna är färdigskördade köper man torv, man har även provat fibermull från pappersbruk med lite sämre resultat.

- Torv är det bästa humusmaterialet när vi pratar om att blanda jordar, säger Christer

Han berättar att såväl strukturen som

pH-värdet, som är lågt, är mycket bra för de flesta växter.

Förutom torv, som man idag köper, så återvinner företaget schaktmassor från olika byggen. Nya miljövänliga och klimatsmarta lösningar gör Hummeltorp till en av världens ledande och främsta anläggningar för återvinning av schaktmassor. Man sorterar och bearbetar massorna på flera sätt för att få fram olika produkter varav jord är en. Företaget projekterar just nu en ny anläggning där man även tar tillvara gödsel.

"Få hästägare känner till torvens goda egenskaper."

Hummeltorp kommer framöver, under egna varumärket ECO Horse, sälja stallströ.

- Här använder vi fräst eller sållad torv, råtorv som har långa fibrer fastnar i grepen och följer med istället för frästtorv som glider emellan så att mer ren och torr torv blir kvar i boxen, berättar Christer.

Torven har många fördelar, det låga pH-värdet är bra för hovarna, torven innehåller ämnen som bidrar till bättre hovkvalitet. Det är lättmockat och dammet som bildas i samband med mockning är ofarligt för såväl människor som hästar och påverkar inte luftvägarna, vilket till exempel spånet gör som innehåller terpener.

- Få hästägare känner till torvens goda egenskaper men SLU har gjort forskning på detta och även i Amerika finns mycket forskning i ämnet, säger Christer som själv har hästar.

Man är i full gång att planera upp den nya toppmoderna anläggningen för att med ny teknik hygienisera och

tillvarata stallgödsel baserad på torv. Projektet bygger på en tanke om ett ekologiskt kretslopp där man biologiskt jobbar med klimatsmarta och miljöpositiva metoder.

Bröderna är överens om att torven har stora fördelar jämfört med mycket annat material och det motstånd som finns mot torv bygger till allra största delen på okunskap. När det gäller stall till exempel så har inte bara spånet nackdelar i jämförelse med torv. Ett halmstrå är ihåligt och när strået är skördat och torkar så är det ett ihåligt organiskt material, perfekt för mögel att växa i.

- Det växer mer torv än vi använder och den är enormt underskattad bland både jordtillverkare och inom hästnäringen och annan djurhållning, enligt Christer.

Christer är vd och Johannes vice vd, även systemen Carina arbetade under en lång period i företaget. Johannes har varit i bolaget under hela sitt yrkesverksamma liv och är den av bröderna som är ute på mossarna. Christer som arbetat i Amerika under flera år kom tillbaka när pappa Bengt blev sjuk. Företaget har under Bengts ledning varit en pionjär i mycket, bland annat var man först att odla färdiga gräsmattor i Europa.

Pappa Bengt har hållit på med torv sedan 50-talet och var under långt tid störst i Storstockholm när det gällde matjord. Han startade sin verksamhet på Mörby gård där han är uppvuxen. Det var Johannes och Christers farfar som arrenderade Mörby gård som tillhörde Sandemars gods på Dalarö.

Pappa Bengt som är agronom och lantmästare grävde bland annat ur en mosse på Mörby gård och gjorde en sjö, Bosjön, som har sitt namn efter honom, Bengt Otterströms sjö.

- Pappa blandade torv i jorden redan på 50-talet, vilket han kanske var ensam om. På den tiden användes torven mest till energi och som växttorv. Den bästa mullingrediensen i en jord är torv, säger Christer med eftertryck.

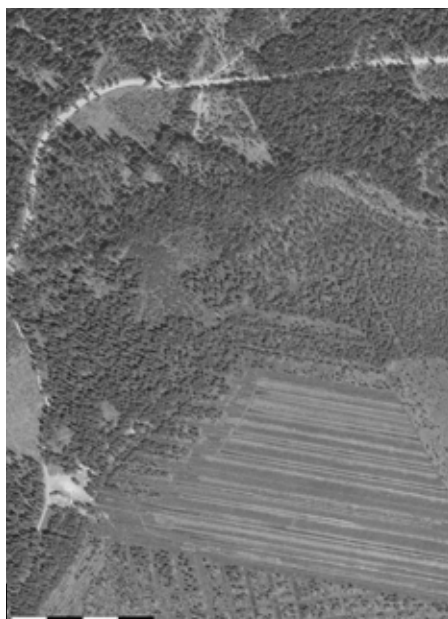
Nu när torvtäkterna är färdigskördade så tycker såväl Christer som Johannes att efterarbetet är intressant. Den ena tåkten är efterbehandlad för att få natur- och våtmark och den andra för att få byggbar industrimark.

- Det innebär att vi har erfarenhet av två olika metoder men finns fler alternativ som kan vara både till samhällsnytta och miljönytta. Till exempel blir det ibland väldigt stora mängder schaktmassor när man bygger som behöver ta vägen någonstans. Att använda dessa till en urgrävd torvmosse kan vara en lösning.

Nu vill bröderna Christer och Johannes ha kontakt med andra inom torvnäringen. Dels för att få veta mer om hur de planerar att efterbehandla marken när de skördat färdigt men också för att hitta samarbetspartners för att kunna fortsätta producera stallströ.

Johannes och Christer Otterström

Hummeltorp producerar och säljer bergkrossprodukter, asfaltkrossprodukter, betongkrossprodukter, jordprodukter, jordförbättringsprodukter samt stallströ under eget varumärke.

Familjeföretagets grundverksamhet startades redan på 50-talet av pappa Bengt Otterström. Det ägs och drivs nu av bröderna Johannes och Christer Otterström och har sju till tolv anställda beroende på säsong.

Mer information:
www.hummeltorp.se

Bild till vänster över egna tåkten 1975 och till höger från våren 2017.

I högra delen av bilden från 2017 syns även den tåkt man tidigare arrenderat av Domänverket.

Sten-Ove Pettersson

- En torvpersonlighet som gått ur tiden

Text: Claes Bohlin

Tisdagen den 29 maj avled TFCs hedersmedlem Sten-Ove Pettersson i sitt hem i Hasselfors. Han var född 1933 och blev 84 år gammal.

Sten-Ove föddes i Mullhyttan och efter realskola i Örebro började han sitt arbetsliv på Hasselfors Bruk. Han fick arbete som förman på Stockås torvfabrik och blev snart fabrikschef, förkovrade sig samtidigt, så att han så småningom blev produktionschef för hela Hasselfors torvverksamhet, vilken som mest omfattade totalt 14 torvfabriker i Syd- och Mellansverige.

Sten-Ove lärde sig allt om torv från grunden och blev snabbt en av landets ledande experter inom detta fält. Han var med och lade om inriktningen från strötorv till växttorv och var drivande i utvecklingen att lämna de gamla ribbalarna till förmån för säckpackade, konsumentvänliga förpackningar. Hans förmåga att kombinera praktik och teori var enastående och i kombination med sitt stora naturintresse och sin fantastiska berättarförmåga blev han den naturliga centralpunkten för den som ville veta något om torvproduktion i allmänhet eller Hasselforstrakten, dess natur och brukets historia i synnerhet. Hela sitt yrkesverksamma liv var han trogen Hasselfors

och de sista åren arbetade han också som informationsansvarig för hela Hasselforskoncernen. Att få följa med på en guidad tur med Sten-Ove var verkligen en upplevelse och man fick alltid någon ny historia eller något nytt intryck med sig, även om man besökt platsen otaliga gånger innan. När TFC gav ut sin jubileumsskrift fick vi ju också publicera några av Sten-Oves skrivna berättelser om livet i torvbranschen. Han uttryckte sig väl inte bara i tal, utan skrev också ett antal kortare och längre berättelser.

Vi som haft förmånen att känna Sten-Ove minns honom som en klart lysande personlighet, en stor torvvän och en fantastiskt intressant förmedlare av värdefull kunskap om natur och kultur. Efter sin pensionering arbetade Sten-Ove som ombudsman i TFC.

TFC

Torvfabrikernas Centralförening, TFC, har som fokus att främja torvproducenters intressen att utveckla och förädla råvaran torv, samt att genom resor och studier utvecklas och skapa en kunskapsbank för att kunna informera andra om torvprodukternas förträfflighet. 2016 firade TFC 100 år.

Torvens vagabonder

Som vårens flyttfåglar kom de, torvens vagabonder - luffarna. De var ett färgstarkt och välkommet inslag i torvskördearbetet på landets alla torvmossar fram till 1960-talet.

De hade en egendomlig känsla för att dyka upp vid rätt tidpunkt, dvs någon gång i maj, när torven var tillräckligt torr för att kunna vändas. De flesta stannade sommaren ut och deltog då också i staplings- och bärgningsarbetena. Endast ett fåtal stannade under hösten - torvupptagningens, grävningens tid.

Läs Sten-Ove Petterssons hela berättelse på www.svensktorv.se

Foto: Från Stig Åsbergs samling, donerad av Aron Chibba till Branschföreningen Svensk Torv som i och med TFCs hundraårsjubileum skänkte bilderna till TFC.

Svensk Torvs medlemmar

BMR Produkter

www.bmrprodukter.se

Degernes Torvströfabrikk

Kontakt: Ragnar R. Halvorsen,
rrhalvo@gmail.com

E.ON Värme Sverige

www.eon.se

Ecocom

www.ecocom.se

Econova

www.econova.se

Emmaljunga Torvmull

www.emmaljungatorvmull.se

Fagerhults Torv

www.fagerhultstorv.se

Färbo Skogs- och kartjobb

Kontakt: Rolf Andersson,
rolfan.sixbo@gmail.com

Garden Products

www.gardenproducts.se

GeoPro

www.geopro.se

Gällivare Energi

www.gallivareenergi.se

Hasselfors Garden

www.hasselforsgarden.se

Hedberg Ekologkonsult

www.ekologkonsult.se

Holmebo Torv

www.holmebotorv.com

Holmen Energi

www.holmen.com

Hyltetorps Torv

hyltetorpsorv@hotmail.com

Härjeåns Energi

www.harjeans.se

Hörle Torv

Ågs av Horticoop, Lentse Potgrond i
Nederländerna. www.horticoop.com

ILOO - Ingenjörfirma Lars-Ola Olsson

Kontakt: iloo@telia.com

Jiffy Group

www.jiffygroup.com

Jordförbättringar i Frändefors

Kontakt: Conny Carlsson,
vbgrostskydd@gmail.com

Jämtkraft

www.jamtkraft.se

Killebergs Torvindustri

Kontakt: killtorv@telia.com

Kommunbränsle i Ådalen

www.hmab.se och ovikenergi.se

Krontorp

www.krontorp.se

Linnea Consulting

Kontakt: per-axel.f@telia.com

Mark- och miljörådgivning Sverige

www.markochmiljoradgivning.se

Mullmäster

www.stallvital.se

Neova

www.neova.se

Nordby Maskin

www.nordbymaskin.no

RS Produkter

www.rsmustang.se

Råsa Torv

Kontakt: rasatorv@gmail.com

Ryttarens Torvströfabrik

www.ryttaren.nu

Rölunda Produkter

www.rolunda.se

Sandviken Energi

www.sandvikenenergi.se

SCA Energy AB Norrbränslen

www.sca.com

ScanPeat

www.scanpeat.com

Skellefteå Kraft

www.skekraft.se

Svenarums Torvprodukter

www.svenarumstorvprodukter.se

Sävne Torv

www.savne-torv.se

Södra Skogsenergi

www.sodra.se

Södra Århults Torv

www.sodraarhultstorv.se

Söttesmåla Naturtorv

Kontakt: softesmalanaturtorv@telia.com

Torstamåla torvmuseum

www.bembygd.se/dadesjo/torstamala-torvmuseum/

Torvfabrikernas Centralförening (TFC)

Kontakt: Claes Bohlin,
claes@cymbio.se

Ulvö Torv

Kontakt: ulvotorv@telia.com

Uvat

www.uvat.se

WSP

www.wspgroup.se

Kontakt: per.johansson@wspgroup.se

VTS Maskin & Ryd Torv

www.vtsmaskin.se

En kortfattad presentation samt kontaktuppgifter till samtliga medlemsföretag finns på www.svensktorv.se under fliken Medlemmar.

Branschföreningen
**SVENSK
TORV**

Följ oss på Facebook @svensktorv

Du har väl inte missat att Svensk Torv finns på Facebook. Här lägger vi ut information om angelägna frågor kring torv. Gilla och dela sidan så att vi får många följare och kan sprida viktig branschinformation och påverka politiker och beslutsfattare.

God Jul & Gott Nytt År önskar Branschföreningen Svensk Torv

Vill du veta mer?

Branschföreningen Svensk Torv informerar och arbetar för torv och den roll den fyller i ett hållbart torvbruk och energisystem. Torv används för energiändamål, i yrkesmässig trädgårdsodling och hobbyodling som substrat och jordförbättring samt som strö inom djurhållning. Sveriges yta består till en fjärdedel av torv och rätt förvaltd kan denna inhemska råvara bli en ännu större tillgång.

För mer information se www.svensktorv.se
eller mejla till info@svensktorv.se.
Följ oss även på Facebook [@svensktorv](https://www.facebook.com/svensktorv)

Denna tidning ges ut av Branschföreningen Svensk Torv
och medföljer även som bilaga i tidningen Bioenergi

o: Ingrid Kjelster

Branschföreningen
**SVENSK
TORV**